

Juryrapport

Internetscriptieprijs Internet & Maatschappij- of Geesteswetenschappen 2016

Op 1 december 2012 - bijna 4 jaar geleden - ontving de Amerikaanse journalist Glenn Greenwald een mysterieuze anonieme e-mail die begon met de woorden: "The security of people's communication is very important to me". Het bericht was - zo weten we inmiddels - afkomstig van Edward Snowden die vele vertrouwelijk documenten van de Amerikaanse overheid aan o.m. Greenwald gaf om ongebreidelde overheidssurveillance van burgers aan de kaak te stellen. De zogeheten Snowden-onthullingen hebben reeds menige pen in beweging gebracht en zo ook die van de winnaar van de SIDN-scriptieprijs 2016, **Loes Derks van de Ven**, Radboud Universiteit Nijmegen (Noord-Amerika Studies). Het is mij een eer en groot genoegen om haar laudatio vanmiddag mede namens de andere jury-leden te mogen uitspreken.

Voordat ik dat doe en ook iets meer zal vertellen over haar werk, eerst echter nog enkele woorden over de andere inzendingen die in het kader van deze prijs zijn beoordeeld. In totaal is er een indrukwekkend aantal van 30 scripties voorgedragen. De jury was bijzonder tevreden over de kwaliteit van de inzendingen. Veel scripties voegen echt iets toe aan de discussie over internet vanuit een sociaalwetenschappelijk en/of geesteswetenschappelijk perspectief, waarvoor onze complimenten. De diversiteit van onderwerpen was bovendien buitengewoon groot. De tijd staat het me niet toe om ze allemaal noemen maar om u toch een indruk te geven hier een kleine selectie: de creativiteit van kinderen stimuleren door apps, de rol van twitter in literair schrijverschap, liefde in de digitale wereld, het gebruik van sociale media bij vermissingen, de rol van cybercrime op het darknet, en de toepassing van technologie voor het stimuleren van gezond gedrag. De jury heeft ook een kritische noot. Het viel ons op dat een aantal scripties erg rigide volgens een - zo scheen het ons - vooraf bepaald format is geschreven. Dit is niet altijd bevorderlijk voor de creativiteit en originaliteit van het werk en maakt het bovendien minder spannend om te lezen.

Dit laatste kan zeker niet worden gezegd van het afstudeeronderzoek van onze prijswinnaar. In haar scriptie getiteld *Meeting the Privacy Movement. Dissent in the Digital Age* analyseert de scribent de plaats en positie van de 'privacy movement' ná de revelaties van Snowden. Zij doet dat aan de hand van 'social movement theory' en analyseert daartoe een viertal elementen, te weten de samenstelling van deze beweging, het leiderschap, de locaties waar de leden elkaar ontmoeten, en de wijzen waarop afwijzing van surveillancepraktijken door de privacy-beweging wordt geuit. Dat laatste wordt vervolgens nader uitgediept in een drietal case studies over vormen van dissent, te weten klokkenluiden, kunst en de manier waarop protest - zowel online als offline - plaatsvindt. De jury was unaniem in haar oordeel over het werk van de winnaar van de SIDN scriptieprijs. Het behandelt, zo moge inmiddels duidelijk zijn, een bijzonder actueel en maatschappelijk relevant onderwerp. Een onderwerp dat naadloos past binnen de doelstellingen van het SIDN fonds dat deze prijs beschikbaar stelt. Een van die doelstellingen is het realiseren van een open en vrij internet waar mensen zich veilig voelen om vrij met elkaar te communiceren, samen te werken en informatie te delen. De scriptie geeft een originele en zeer rijke analyse van de privacy movement. De scriptie is helder gestructureerd, is toegankelijk en spannend geschreven en ziet er buitengewoon verzorgd uit. Het oogt welhaast als een kant en klaar boek dat zo kan worden gepubliceerd. Als we dan toch ook nog een kritische noot mogen plaatsen dan is het dat de onderzoeker wellicht iets meer afstand had kunnen aannemen tot het onderwerp. Het was

de indruk van de jury dat ze sympathiseert met de privacy-beweging die ze zo mooi beschrijft en analyseert. Mede namens de andere juryleden feliciteer ik Loes heel hartelijk met de welverdiende prijs.

Voordat we overgaan tot de prijsuitreiking wil de jury ook nog een eervolle vermelding toekennen. Deze gaat naar **Tessa Pijnaker**, Universiteit van Amsterdam (research master Social Sciences), die een scriptie heeft geschreven onder de titel: *African Heroes. Tech entrepreneurs and the production of the tech space in Accra*. Het werk omvat een etnografische studie naar het werk van technologieondernemers in de Ghanese hoofdstad en de uitdagingen waar zij bij de verwezenlijking van hun aspiraties tegenaan lopen. Tessa's scriptie is goed geschreven en omvat een moderne variant van culturele antropologie waarbij zij haar stage heeft benut om toegang te krijgen tot verschillende groepen in Accra's tech space. Zij laat zien hoe deze tech entrepreneurs bij de verwezenlijking van hun ambities te maken krijgen met spanningen tussen noties van 'lokaal', 'wereldwijd' en het Afrikaan-Zijn. Het onderzoek geeft inzichten in de stijl van ondernemen in de tech space alsmede de ontwikkeling van dit soort gemeenschappen in Afrika die relevant zijn voor een goed begrip van de economische ontwikkeling van deze regio. De jury feliciteert haar van harte met het mooie resultaat en een welverdiende tweede plaats.

*Prof. dr. V.A.J. (Valerie) Frissen, directeur SIDN Fonds, hoogleraar ICT en sociale verandering
Erasmus Universiteit Rotterdam*

*S. (Simone) van der Hof LL.M. Phd, hoogleraar Recht en Informatiemaatschappij Universiteit
Leiden*

*Prof. dr. ir. P.P.C.C. (Peter-Paul) Verbeek, hoogleraar filosofie van mens en techniek
Universiteit Twente.*

De jury vergaderde op 18 maart 2016 onder leiding van Mr. R.E. Rogaar, oud-bestuurslid KHMW; daarnaast waren ter vergadering aanwezig de secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen, Prof. mr. A. Soeteman, en secretaris Mevr. Drs. S. van Manen (notulen).